ΕΤΟΣ Δ'. ΑΘΗΝΑΙ. ΜΑΡΤΙΟΣ 1915 ΑΡΙΘ 1

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

(Revue Israélite)

ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΙΔΗΣΕΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ἐτησία διὰ τὴν Ἑλλάδα .....Δρ. 10.—
Συνδρομὴ ὑποστηρίξεως ..... Φρ. 25.—
Ἀγγελίαι ὁ στῖχος ..... » 1.—
Διὰ μεγάλας ἀγγελίας γίνεται ἰδιαιτέρα συμφωνία.

Γράμματα καὶ χειρόγραφα στέλλονται ὡς ἑξῆς:
Διεύθυνσιν « Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως » ὁδὸς Ἀποστόλου Παύλου 39 Ἀθήνας.
Adresse: A la Direction de la «Revue Israélite» Rue de l' Apôtre Paul 39 Athènes.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ φίλοι τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως νὰ διευκολύνωσι τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς χρηματικῆς διαχειρήσεως ἐμβάζοντες ἡμῖν τὰς συνδρομάς των προπληρωτέας, οἱ δὲ ὀλίγοι καθυστεροῦντες τὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους μαζὶ καὶ τὰς δύο.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὸ λυπηρὸν δι' ἡμᾶς νὰ ἀποτεινώμεθα διὰ τοῦ φύλλου προσωπικῶς πρὸς τοὺς ἐπιλήσμονας τοῦ στοιχειώδους καθήκοντος τοῦ νὰ εἶναι συνεπεῖς εἰς τὰς ὑποχρεώσεις των πρὸς τὸν μόνον Ἑλληνοεβραϊκὸν περιοδικόν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αἱ ἐκλογαὶ καὶ οἱ ἑβραῖοι Θεσσαλονίκης.

Καθ' ἑκάστην ἀναγινώσκομεν τηλεγραφήματα ἐκ Θεσσαλονίκης ἀγγέλλοντα ὅτι οἱ ἐκεῖ ἑβραῖοι ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τοῦ δεῖνα ἢ τοῦ τάδε Συνδυασμοῦ, διὰ νὰ διαβάσωμεν τὴν ἐπαύριον μίαν διάψευσιν τῆς εἰδήσεως. Ἀλλ' ἄρα γε οἱ ἑβραῖοι θὰ ψηφίσουν πάντες ὡς συμπαγὴς ὁμάς, ἢ θὰ εὑρεθοῦν χωρισμένοι ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς κόμματος οἱ μὲν καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀντιπάλου οἱ ἄλλοι; Καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθοῦν ὅλοι ἡνωμένοι εἰς τὰς πολιτικὰς συμπαθείας καὶ εἰς τὰ συμφέροντα; καὶ εἶναι εὐκτέον τοῦτο; Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι τόσον ἁπλοῦν, ὡς φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ χρήζει μελέτης καὶ προνοητικότητος. Συνέβη δυστυχῶς, πολλάκις, ἐκεῖ ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑβραίων εἶναι σημαντικός, ἐκ τῶν ἐκλογῶν νὰ προκύψῃ ὁ κατὰ τὴν φρᾶσιν τοῦ Σολομῶντος Ρεϊνὰχ ἐκλογικὸς ἀντισημιτισμός. Εἶναι φόβος μὴ καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ δημιουργηθῇ καθὼς πρὸ εἰκοσαπενταετίας ἐν Κερκύρᾳ καὶ ἐν Λαρίσσῃ ὅλως παροδικῶς ἄλλως τε ἐκεῖ, ὁ κληθὲς ἐκλογικὸς ἀντισημιτισμὸς ἐκ τῆς ὁμαδὸν ψηφίσεως τῶν ἑβραίων ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἀποκλειστικῶς κόμματος;

* *
*

Ἐν πρώτῃς ἀπορριπτέα ἡ ἰδέα ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ τι ἢ νὰ γίνῃ *ἐκ φόβου μὴ συμβῇ τι*. Ὥστε ὁ φόβος τοῦ ἀντισημιτισμοῦ, ὡς τι ἀδίκου, δὲν πρέπει νὰ εἶναι τὸ κριτήριον τῆς στάσεως τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὰς ἐκλογάς. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ ἐρευνήσωμεν τὰ βαθύτερα αἴτια τὰ δημιοῦργοντα τὸν εἰδικὸν τοῦτο εἶδος ἀντισημιτισμοῦ, ἵνα προλάβωμεν τοῦτο. Καὶ ταῦτα εἶναι ὅτι ὁ «*ἐκλογικὸς ἀντισημιτισμὸς*» εἶναι προϊὸν τοῦ ἐκλογικοῦ ἑβραϊκοῦ διλετταντισμοῦ. Τότε μόνον δηλαδὴ ἐξανέστη ἓν κόμμα τὸ ὁποῖον ἐθεωρήθη ἠδικημένον, διότι *πάντες ἀνεξαιρέτως* οἱ ἑβραῖοι ἑνὸς τόπου τὸν κατεψήφισαν, ὅτε οὗτοι δὲν διετύπωσαν ἰδικά των συμφέροντα, δὲν ἐπαρουσίασαν ἰδίους αὐτῶν ὑποψηφίους. Τὶς δύναται νὰ μεμφθῇ φερ' εἰπεῖν, τοὺς ἑβραίους Θεσσαλονίκης, ἐὰν ζητοῦν νὰ στείλουν ἰδίους των ἀντιπροσώπους, συμπεριλαμβανομένους ἐν συνδυασμῷ, ἀφοῦ ἔχουν τόσα συμφέροντα, (διοργανώσεως τοῦ δόγματος, καὶ τῆς ἑβραϊκῆς ἐκπαιδεύσεως), τὰ ὁποῖα χρήζουν νομοθετικῆς καὶ κυβερνητικῆς μερίμνης;

* *
*

Βεβαίως ἕκαστος βουλευτὴς ἀνήκει εἰς τὸ Κράτος ὁλόκληρον, ἀλλὰ δὲν εἶναι οὐχ' ἧττον ἀληθὲς ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, εἰς τὸν δῆμον, εἰς τὴν Κοινότητα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ὁλοκληρωτικὸν μέρος τοῦ Κράτους, τοῦ ὁποίου ἡ συνολικὴ εὐημερία ἀπαρτίζεται ἐκ τῆς μερικῆς τῶν διαφόρων κλασμάτων ἐξ

ὧν ἀποτελεῖται ἡ Πολιτεία. Ὁ βουλευτὴς συζητεῖ καὶ ἀποφασίζει διὰ τὰ γενικὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, χωρὶς νὰ ἐμποδισθῇ ποσῶς νὰ ἀφιερώσῃ καὶ τὴν μέριμνάν του διὰ τὸ κέντρον ἐξ οὗ ἰδιαιτέρως κατάγεται.

Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο οἱ ἑβραῖοι ὑποψήφιοι πρέπει νὰ ἔχουν καὶ ἕνα πρόγραμμα ἰδιαίτερον τῶν ἑβραϊκῶν μερικῶν συμφερόντων, διότι ἄλλως δὲν ἔχουν ἄλλην σημασίαν εἰ μὴ ἀτόμων ἀνηκόντων ἁπλῶς καὶ τυχαίως εἰς τὸ ἑβραϊκὸν δόγμα, ζητούντων δὲ ἐκ τῆς συμπτώσεως τῆς ὁμοδοξίας ὠφελήματα πιθανὸν διὰ τὸν ἑαυτόν τους.

* *
*

Νομίζομεν ἑπομένως ὅτι οἱ ἑβραῖοι ὑποψήφιοι πρέπει νὰ ἀναλάβουν συγκεκριμμένας ὑποχρεώσεις ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ γενικὰ συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ ἑβραϊσμοῦ, συμφέροντα, δὲν θὰ κουρασθῶμεν νὰ τὸ ἐπαναλάβωμεν, τὰ ὁποῖα συμπίπτουν μὲ τὰ γενικώτερα τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἔχει συμφέρον ὥστε ὁ ἑβραϊκός του πληθυσμὸς καὶ κατὰ τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν δρᾶσιν νὰ προσθέσῃ τι εἰς τὰς ἀξίας τοῦ τόπου καὶ νὰ παρίσταται εὐπρόσωπος ἐνώπιον τοῦ ἐξωτερικοῦ ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ. Ἐνώπιον τοῦ προγράμματος, οἷον ἐπιβάλλει ἡ ἀξιοπρέπεια μιᾶς οἱασδήποτε ὁμάδος, ἐνώπιον προγράμματος ἀποβλέποντος εἰς αὐτὴν τὴν προαγωγὴν καὶ τιμὴν τοῦ τόπου, πᾶσα ὑστεροβουλία καὶ κακοβουλία θὰ παύσῃ, διότι καὶ αὐτοὶ οἱ ὑστερόβουλοι καὶ οἱ κακόβουλοι ἀποβαίνουν ἄοπλοι ἐνώπιον τῶν ἐντίμων προαιρέσεων.

* *
*

Πάντα τὰ ἀνωτέρω συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς: Δὲν πρόκειται **μονίμως** νὰ ταχθῇ ἡ ὁμὰς τῶν ἑβραίων ἐκλογέων πρὸς ἓν οἱονδήποτε τῶν κομμάτων. Ἀλλ' ἀποτελοῦντες ὁμάδα αὐτοί τε καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν ἐκλεχθησόμενοι βουλευταὶ θὰ εἶναι, οἱ βουλευταὶ ἰδίᾳ, οἱ εἰσηγηταὶ ὡς εἰδικώτεροι τῶν ἑβραϊκῶν ἀναγκῶν ἢ οἱ ουνήγοροι τούτων ἐν περιπτώσει παραγνωρίσεως, ἐνῷ θὰ εἶναι συγχρόνως μελετηταὶ ἀφοσιωμένοι τῶν ζητημάτων τῶν ἀφορώντων γενικώτερον τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ὁποίας ὀφείλουσι τὰ φῶτά των καὶ τὴν δρᾶσιν καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ συνάδελφοί των. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς πατρίδος, ἐν δεδομέναις στιγμαῖς, πρέπει νὰ λάβῃ τὰ πρωτεῖα, ὁμοίως καθὼς οἱονδήποτε ἄλλο συμφέρον ἐπαρχιακὸν ἢ κομματικόν. Οἱ βουλευταὶ ἑβραῖοι θὰ εἶναι ἀκραιφνεῖς ἕλληνες Βουλευταί, μὴ ἐπιλήσμονες ὅμως τῆς φυλῆς των ἀλλ' ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ εὐεξία τῶν ὁμοδόξων των ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς εὐεξίας πάντων τῶν πολιτῶν ὅ ἔστι αὐτοῦ τοῦ Κράτους.

* *
*

Οἱ ἑβραῖοι σοσιαλισταί.

Ἐγράφη ὅτι οἱ ἑβραῖοι σοσιαλισταὶ Θεσσαλονίκης δὲν θὰ ψηφίσουν μὲ τοὺς λοιποὺς ὁμοδόξους των. Οὐδὲν τὸ παράδοξον. Παντοῦ οἱ σοσιαλισταὶ ἔχουν ἴδιον πρόγραμμα ἀνεξάρτητον καὶ ὑψηλότερα ἱστάμενον τῶν φυλετικῶν καὶ δογματικῶν διαφορῶν. Ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου οἱ σοσιαλισταὶ δὲν ἔχουν ἐκλογικὴν δύναμιν ἱκανὴν νὰ ἐκλέγουν ἰδίους ἀντιπροσώπους, συμμαχοῦν μὲ τὰς πλησιεστέρας μὲ τὰ ἰδανικά των ὁμάδας. Νομίζομεν ὅμως ὅτι εἰς χώρας ὅπου μέχρι χθὲς ἐπεκράτει ἡ κατ' ἐθνότητας ἐπισημοποιουμένη διαίρεσις, καὶ ὅπου τὸ θρήσκευμα ἀποτελεῖ ὁλοκληρωτικὸν μέρος τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς διοργανώσεως, οἱ σοσιαλισταὶ δὲν δύνανται νὰ παρίδουν τοὺς δύο τούτους παράγοντας, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται οὐκ ὀλίγον ἡ εὐημερία τῆς τάξεώς των. Διότι θὰ ἦτο παράλογον, αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν πρὸ παντὸς εὐημερίαν, ἐν τε τῇ ὑλικῇ καὶ πνευματικῇ ἐμφάνσει, νὰ στρέφουν τὰ νῶτα, ἀπὸ τὸ κέντρον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συμπαθέστερον θὰ προσέβλεπεν εἰς αὐτούς. Εἰς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις, τὰ συμφέροντα πολὺ συχνὰ εἶναι ἀλληλένδετα. Εἴπομεν διὰ τοὺς ἑβραίους ὑποψηφίους, ἐν συνδιασμῷ πρὸς τὸ γενικὸν τῆς πατρίδος συμφέρον καὶ πρὸς τὸ τοῦ ἑβραϊσμοῦ. Θὰ ἐλέγομεν εἰς τοὺς σοσιαλιστὰς ὅτι εὐκτέον καὶ ἕτερος μερικώτερος συνδυασμὸς συμφερόντων τῶν γενικῶν τῆς Κοινότητος τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ τῶν πολυπληθῶν αὐτῆς σοσιαλιστῶν μελῶν. Καὶ συμβουλεύομεν τοῦτο, διότι εἶναι ἀδύνατον, τό γε νῦν ἔχον, νὰ ἀδιαφοροῦν οἱ σοσιαλισταὶ διὰ τὰ ἑβραϊκὰ συμφέροντα τῶν συμπατριωτῶν των, χωρὶς ζημίαν διὰ τὸν ἑαυτόν των.

Τὸ ἑβραϊκὸν ζήτημα.

Μετὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Ἀγγλίαν, ἰδοὺ ὅτι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ σκέπτονται διὰ τὸ ἑβραϊκὸν ζήτημα, ἐν ἀναμονῇ τῆς μελλούσης εἰρήνης. Συνεστήθη ἤδη ἐν Μιλάνῳ «*Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὲρ τοῦ ἑβραϊκοῦ ζητήματος*» ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς τὸ στάδιον τῆς διοργανώσεως. Τῆς προεδρείας ἀποτελοῦν μέρος πρόσωπα καθὼς ὁ δραματικὸς συγγραφεὺς Σαμπατῖνος Λόπες καὶ ὁ δημοσιογράφος Μάρκος Μπολάφιος. Ἀπεφασίσθη νὰ διοργανωθῇ συνδιάσκεψις εἰς ἓν τῶν μεγαλειτέρων θεάτρων τοῦ Μιλάνου εἰς τὴν ὁποίαν νὰ προσκληθοῦν τὰ μέλη τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς καὶ αἱ ἀνώτεραι ἀρχαί, κτλ, ἵνα δοθῇ εἰς τὴν ἐκδήλωσιν ἡ ἐμπρέπουσα σημασία, οἵα ἐδόθη εἰς τοιαύτας ἐκδηλώσεις ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ.

* *
*

Θὰ συμμετάσχῃ ὁ Λουτσάτης.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπετάνθη εἰς τὸν διασημότερον τῶν ἰταλῶν ἑβραίων ἵνα συμμετάσχῃ καὶ λάβῃ τὸν λόγον αὐτὸς εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν. Ὁ Λουτσάτης εἶχε λάβῃ ἤδη ἀνὰ χεῖρας τὸ ἑβραϊκὸν ζήτημα μὲ τὰ ἰσχυρὰ καὶ θαυμάσια αὐτοῦ ἄρθρα εἰς τὸν «Ἑσπερινὸν Ταχυδρόμον». Καὶ ἰδοὺ ὅτι τὸ μέγα τέκνον τοῦ Ἰσραὴλ ἀπήντησεν καταφατικῶς εἰς τὴν Ἐπιτροπήν. Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησίς του:

«*Θὰ συμμετάσχω καὶ ἐγὼ καὶ ἐγκαρδίως*
« *καθὼς συνήνεσαν ὁ Βίλλαρη καὶ ὁ Ματσόνη.*
« *Ἐξανίσταμαι ἐναντίον πάσης θρησκευτικῆς*
« *καταπιέσεως! Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συνδιά-*
« *σκεψιν* θὰ ἔλθω προσεχῶς εἰς τὸ Μιλάνον
« καὶ τότε θὰ ὁμιλήσωμεν. Ἐγὼ νομίζω ὅτι
« ὁ ρήτωρ ἔπρεπε νὰ εἶναι εἷς μὴ ἰσραηλί-
« της. Ἀλλὰ περὶ τούτου θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς
« τὸ Μιλάνον ἐὰν εὐαρεστηθῆτε νὰ μὲ ἴδετε.

« Ἀσπασμοὺς καὶ συγχαρητήρια διὰ τὴν
« πρωτοβουλίαν Σας.

Λουΐτζης Λοτσάττης

Ἡ Ἐπιτροπὴ περιμένουσα τὴν ἄφιξιν τοῦ Λουτσάτη θὰ ἐπιμείνῃ νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ρήτωρ τῆς ὁμηγύρεως, διαβλέπουσα τὴν μεγάλην ἐντύπωσιν ὁποῦ θὰ ἔχῃ ὁ λόγος του παρὰ τῇ ἰταλικῇ κοινῇ γνώμῃ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ τοῖς ἑβραϊκοῖς κέντροις ἡ μεγάλη ἰταλικὴ διαδήλωσις ὑπὲρ τῶν καταδυναστευομένων ἑβραίων ἡ γενομένη πρωτοβουλία τοῦ Διασήμου Ἑβραίου Πολιτικοῦ καὶ πρώην πρωθυπουργοῦ.

Εὖγε εἰς τοὺς ἑβραίους τῆς Ἰταλίας!

Ο ΨΑΛΜΟΣ 24

Ἑρμηνεία καὶ μετάφρασις.

Ὁ καθηγητὴς κ. Λάμπρος, τὴν 25ην Μαρτίου, καταστρέφων τὸν ὡραῖον πανηγυρικόν του εἰς τὴν αὔθουσαν τοῦ Πανεπιστημίου ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ ἀφοῦ ηὐχήθη τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὀνείρων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, διὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον Ἕλληνος Βασιλέως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, δὲν εὗρε, καὶ δικαίως, καταλληλοτέραν φρᾶσιν τῆς τοῦ ψαλμοῦ 24· ἔχουσαν οὕτω:

« Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι καὶ εἰσελεύσεται ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης».

Ἡ μετάφρασις εἶναι τῶν Ἑβδομήκον α, καθόλου δὲ εἶναι ἀκριβής, καὶ ἀληθῶς μετέχει τῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ πρωτοτύπου. Κακῶς μόνον μεταφρασμένη εἶναι ἡ ἑβραϊκὴ λέξις τὴν ὁποίαν οἱ Ο΄. ἀποδίδουν διὰ τῆς ἑλληνικῆς **οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.** Τὸ ἀνακριβὲς τῆς μεταφράσεως ἐνοεῖται καὶ οἴκοθεν, ἐκ τῆς διαφοροπροσωπίας τοῦ ρήματος καὶ τοῦ ὑποκειμένου, **ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν** ἐνῷ τὸ σωστὸν θὰ ἦτο: «**ἀράτωσαν πύλας οἱ ἄρχοντες**». Ἐκτὸς τούτου, τί ζητοῦν ἐδῶ οἱ ἄρχοντες; Καὶ τί γίνονται οὗτοι, εἰς τὸ δεύτερον ἡμιστίχιον, δεδομένου ὅτι ἡ ἑβραϊκὴ ποίησις συνίσταται ἰδίᾳ εἰς τὴν ἐπανάληψιν εἰς δύο συνεχῆ ἡμιστίχια τῆς αὐτῆς ἐννοίας; Καὶ πῶς δύνανται νὰ ὑψωθοῦν πύλαι ἢ θύραι χωρὶς νὰ καταστραφῶσι, καθὼς ἔκαμνον οἱ Σπαρτιᾶται διὰ τοὺς ὀλυμπιονίκας; Διότι δὲν πρόκειται, περὶ θριαμβευτικῶν πυλῶν ἐπίτηδες ἐγειρομένων ὑπὸ ἀρχόντων ἢ μὴ ἀφοῦ τὸ ἄλλο ἡμιστίχιον ἔχει τὴν παθητικὴν φωνὴν **ἐπάρθητε,** ὥστε πρόκειται περὶ πυλῶν ὑπαρχούσης οἰκοδομῆς. Καὶ ἀκριβῶς, τὸ ἓν ἡμιστίχιον μᾶς δίδει τὴν κλεῖδα τῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄλλου, ὅ ἔστι: ἄρατε πύλαι τὰς **κεφαλὰς** ἢ **κορυφὰς** ὑμῶν καθὼς λέγει τὸ πρωτότυπον.

Ἀδύνατον νὰ ἠγνόουν οἱ Ο΄. προκειμένου περὶ κοινοτάτης λέξεως ὅτι **Ρώσ** ἑβραϊκὰ σημαίνει ἄρχων ἀλλὰ καὶ κεφαλή. Ἴσως ἐπροτίμησαν διὰ τὸ μεγαλοπρεπέστερον τὸ «ἄρχοντες ὑμῶν» οἱωνεὶ ἄρχοντες ἄροντες (ἴσως νὰ ἐνόουν ἀνοίγοντες κατὰ τὸ ἔθιμον νὰ ἀνοίγουν οἱ προΰχοντες τὰς πύλας τοῦ ἱεροῦ) τὰς πύλας τοῦ Ναοῦ, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὸν ποιητικὸν παραλληλισμόν, τῶν δύο ἡμιστίχων. Ἀτιθῶς ὁ περὶ οὗ ἀσχολούμεθα στίχος ἐπαναλαμβάνεται δὶς εἰς τὸν 24ον ψαλμόν, μὲ μικρὰν παραλλαγὴν εἰς τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον· διότι ἐνῷ τὸ ἐδάφιον 7.... λέγει οὕτω: Ἄρατε πύλαι, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν καὶ ἐπάρθητε ..... τὸ 9 ἐδάφιον λέγει: ἄρατε πύλαι τὰς κεφαλὰς ὑμῶν καὶ ἄρατε (ταύτας).....θύραι..... οἰώνιαι (ἢ ὑψηλαί). Ἡ δευτέρα δὲ αὕτη ἐκδοχὴ ἐπικυρώνει ὅτι αἱ πύλαι ἢ θύραι εἶναι τὸ **ὑποκείμενον.**

Θὰ προσθέσωμεν ὅτι τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα τοῦ ψαλμοῦ, ὁμιλοῦντος περὶ τῶν ἐχόντων καθαρὰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν καρδίαν (ἄρα τῶν ταπεινῶν, ἀναβήμ') ἀποκλείει τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Ο΄. καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὅτι πρόκειται διόλου περὶ ἀρχόντων;

Πότε ἐγράφη ὁ ψαλμὸς οὗτος καὶ ἐπί τινι εὐκαιρίᾳ ἐψάλλετο; Διὰ τοὺς ἀποδίδοντας πάντας τοὺς ψαλμοὺς εἰς τὸν Δαβὶδ δὲν ὑφίσταται ζήτημα περὶ τοῦ συγγραφέως καὶ τῆς ἐποχῆς, θὰ ἐγράφη εἴτε ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς μεταφορᾶς τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης ἐντὸς τῶν πυλῶν τῆς Σιών, ἢ ὁ ψαλμὸς ἐγράφη διὰ τὸ μέλλον, ὁπότε ὁ Σολομὼν ἔμελλε νὰ εἰσάγῃ τὴν κιβωτὸν εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων. Ἡ ἀνάγνωσις ὅμως τοῦ Ψαλμοῦ δεικνύει ὅτι ἐγράφη εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἐπεκράτει μία ὑψηλοτέρα ἀντίληψις περὶ θρησκείας, ἀφοῦ δὲν γίνεται λόγος περὶ θυσιῶν ἀλλὰ περὶ ἁγνότητος χειρῶν καὶ καρδίας, καὶ καταδίκης τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ψευδορκίας. Ἐπειδὴ δὲ παρὰ κάτω ὁ Θεὸς παριστάνεται ὡς ἰσχυρὸς καὶ Κύριος τῆς Νίκης πρέ-

πει ἐνταυτῷ νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ ψαλμὸς ἀναφέρεται εἰς ἐποχὴν ἀγώνων, ἀγώνων μιᾶς εὐσεβοῦς μειονότητος καθ' ὑπερφιάλου ἐχθροῦ. Εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν Μακκαβαίων ἴσως, ἐποχὴν τῶν ἀγώνων, καὶ τῆς ἀναστηλώσεως τῆς ἀρχαίας μονοθεϊστικῆς θρησκείας τῶν Προφητῶν μὲ τὴν ἁγνότητα τῶν ἀρχαίων ἠθῶν ; Ὁ ψαλμὸς θὰ ἐψάλλετο ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς εἰσερχομένους ἐν λιτανείᾳ εἰς τὸν Ναόν. Καὶ ἐὰν ἀκόμη ἐγράφη δι' ὁρισμένην τελετὴν θὰ ἐξηκολούθει νὰ ψάλλεται πιθανὸν εἰς ὁρισμένας ἡμέρας ἢ δι' ὁρισμένας περιστάσεις. Ἐκ τοῦ κειμένου, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει διὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ψαλμῶν, δὲν ἐμφαίνετά τι δηλοῦν τὴν ἱστορικὴν στιγμὴν δι' ἣν ἐγράφη. Ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς, ἡ γενικότης αὐτῶν, ἢ ἁπλοποίησις αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸ πλεονέκτημα τῶν ψαλμῶν αὐτῶν, ὅπερ τὰ καθιστᾷ κατάλληλα δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ δι' ὅλας τὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι παραδέχονται τὰς παλαιστινείας θρησκείας, τόν τε κυρίως ἑβραϊσμὸν καὶ τὸν χριστιανισμόν.

Ἂς δώσωμεν τώρα τὴν μετάφρασιν τοῦ ψαλμοῦ ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

Ὁ ψαλμὸς περιγράφει λοιπὸν τὴν ἐπάνοδον τῆς Κιβωτοῦ εἰς τὸν Ναὸν μετὰ νίκην ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ πεδίου. Ὁ χορὸς τῶν πιστῶν ἀπετελεῖτο ἀπὸ δύο τοὐλάχιστον ὁμάδας. Ἡ πρώτη ὡσεὶ ἐν προοιμίῳ ἄδει :

Εἰς τὸν Κύριον ἡ Γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ὁ κόσμος καὶ οἱ κάτοικοι αὐτοῦ.
Ὄντως Αὐτὸς τὴν θεμέλιωσε πλάϊ στὰς θαλάσσας καὶ στὰ ποτάμια πλάϊ τὴν στερέωσε.

Τὸ προοίμιον, καθ' ἡμᾶς ἔχει τὴν ἑξῆς ἔννοιαν, ὁμοίαν μὲ ἐκείνην τοῦ 60 κεφαλαίου τοῦ Ἡσαΐου : δηλαδὴ ἡ γῆ ὅλη ἀνῆκει στὸν Θεόν, ἄρα ἔχει αὐτὸς ἀνάγκην ἑνὸς οἴκου κτίσμα ἀνθρώπου ; Ὄχι· ὁ θεῖος οἶκος εἶναι μᾶλλον διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἵνα ἐν αὐτῷ ἐμπνέεται ἁγνὰς πράξεις καὶ σκέψεις. Ὄντως ἐνῷ προχωρεῖ ἡ λιτανεία μετὰ τῆς Κιβωτοῦ, ἡ ὁμὰς ἐξακολουθεῖ.

Ποῖος εἶναι ἄξιος νὰνεβῇ στὸ ὄρος τοῦ Κυρίου (ὁ Ναὸς ἐν Ἱερουσαλὴμ ἦτο ἐπὶ τοῦὄρους Μωρία) νὰ σταθῇ ψηλὰ στὴ ἅγια διαμονή του ;

Καὶ ἀπαντᾷ ἡ δευτέρα ὁμὰς τοῦ χοροῦ.

Ὅποιος ἔχει καθαρὰ τὰ χέρια καὶ ἁγνὴ τὴν καρδία ποῦ, ἡ ψυχή του δὲν ἀπέβλεψε στὸ ψέμμα καὶ δὲν ὡρκίσθη διὰ νὰπατᾷ. Ἐκεῖνος ποῦ τοῦ Θεοῦ ἔχει τὴν εὐλογία καὶ τὴν εὔνοια τοῦ Θεοῦ τῆς σωτηρίας του.

Καὶ οἱ δύο χοροὶ πλησιάζοντες ἤδη εἰς τὰς πύλας τοῦ ναοῦ λέγουν :

Ἡ γεννεὰ εἶναι αὐτὴ (οἱ εἰσερχόμενοι) ἐκείνων ποῦ σὲ ζητοῦν. ποῦ ζητοῦν τὸ πρόσωπόν σου· ἡ γεννεὰ τοῦ Ἰακὼβ (Σέλα)

Ὁ πρῶτος χορὸς λέγει τότε :

Σηκώσατε ὦ πύλαι τὰς κεφαλάς σας, καὶ ὑψωθῆτε ὦ θύραι πάμψηλαι (ἢ αἰώνιαι) γιὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ Θεὸς τῆς Δόξης.

Ἐρωτᾷ ὁ ἄλλος χορός.

Ποῖος ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης ;

Ὁ Κύριος, ὁ παντοδύναμος καὶ ἰσχυρός.
Ὁ Κύριος, ὁ ἀήττητος σ' τὸν πόλεμον.

Καὶ ἡ ἐρωταπόκρισις ἐπαναλαμβάνεται μὲ μικρὰν παραλλαγήν.

Ὑψώσατε, ὦ πύλαι τὰς κορυφὰς σας. ὑψώσατε (ταύτας) ὦ θύραι πάμψηλαι γιὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης.
Ποῖος ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης:
Ὁ Κύριος Σαβαὼθ αὐτὸς εἶναι ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης.

Λέγομεν τέλος ὅτι ἦτο σύμφωνα μὲ τὴν ἑβραϊκὴν ἀντίληψιν τοῦ βίου μία τοιαύτη τελετή, κατόπιν τοῦ θριάμβου. Ὁ θρίαμβος κατὰ τὴν ἑβραϊκὴν ἀντίληψιν, ἦτο συνέπεια τοῦ σύμφωνα μὲ τὸν ἑβραϊσμὸν βίου ἐναρέτου, διότι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ μόνος ἰσχυρός, ὁ Κύριος τῆς Νίκης καὶ τῆς Δόξης.

Μ. Χ.

Χ. Π. ΧΑΓΕΣ

ΕΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

(Ὅρα τρία προηγούμενα τεύχη)

[Χάριν τῶν νέων συνδρομητῶν συγκεφαλαιώνομεν ἐν ὀλίγοις τὰ τῶν προηγουμένων φύλλων:

Ὁ συγγραφεὺς περιγράφει τοὺς συνταξειδιώτας του. Μεταξὺ τούτων εἶναι: ἕνας ἰατρὸς ὁδηγῶν τὴν γυναῖκα του εἰς Παλαιστίνην ἵνα τὴν πλησιάσῃ εἰς τὴν ἑβραϊκὴν ἰδέαν, ἓν κοράσιον τριῶν μόλις ἐτῶν ποῦ ὁμιλεῖ τὴν ἑβραϊκήν. Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου μανθάνει ὅτι μία νέα ἐκ Ρωσσίας, καλῆς οἰκογενείας ἀφίνει τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς Παλαιστίνην καὶ μάθῃ τὴν ἑβραϊκήν.» Μανθάνει προσέτι ὅτι καὶ ἐν Ρωσσίᾳ διδάσκεται εἰς σχολεῖα καὶ οἰκογενείας ἡ ἑβραϊκὴ ὡς γλῶσσα ζωντανή. Ἔπειτα περιγράφει τὴν Ἰάφφα μὲ τοὺς 12.000 ἑβραίων, μὲ τὴν θαυμασίαν νέαν ἑβραϊκὴν συνοικίαν «Τὲλ Ἀβὶβ» τὴν σιωνικὴν Ἀγγλοπαλαιστίνειον Τρά-

πεζαν ὅπου ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ ἑβραϊκή, μὲ τὸ ἑβραϊκὸν Γυμνάσιον καὶ τὸ Διδασκαλεῖον θηλέων μὲ τὸ παιδαγωγικὸν περιοδικόν του. Εἰς Ἰάφφα ἡ νέα γεννεὰ ὁμιλεῖ ἀποκλειστικῶς τὴν ἑβραϊκήν· Πλησίον τῆς Ἰάφφας ὑπάρχει ἡ ὑπὸ τῆς Ἀλλιὰνς ἱδρυθεῖσα γεωργικὴ Σχολὴ Μικβὲ Ἰσραέλ, ἡ ὁποία ἀπό τινος διὰ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν της, ἀπέβη πράγματι ἀνταξία τοῦ ὀνοματός της, «Ἐλπίδος τοῦ Ἰσραήλ»].

ΕΙΣ ΤΑ ΕΒΡΑΪΚΑ ΧΩΡΙΑ

Πέταχ Τικβά». Εἶναι τὸ μεγαλείτερον καὶ τὸ ἀρχαιότερον ἐνταῦτῷ ἑβραϊκὸν χωρίον τῆς Παλαιστίνης· τοῦτο ἐπεσκέφθημεν κατ' ἀρχάς. Ἀπέχει δὲ ὀλιγώτερον τῶν δύο ὡρῶν λεωφορείου ἀπὸ τὴν Ἰάφφαν. Εἶναι δὲ ἄξιον ἐνδιαφέροντος νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ πρώτη αὕτη ἀπόπειρα ἑβραϊκοῦ συνοικισμοῦ ἐν Παλαιστίνῃ ὀφείλεται εἰς δύο ἄγγλους φιλανθρώπους οὐχὶ ἑβραίους: εἰς τὸν συγγραφέα Ὄλιφαν καὶ τὸν κόμητα Shaftesbury. Οἱ ὁποῖοι ἀπηύθηναν ἔκκλησιν εἰς τὸ ἑβραϊκὸν κοινόν, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἑβραῖοι τινὲς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐγκατεστάθησαν τὸ 1877 εἰς τὸ μέρος ὅπου σήμερον ἵσταται τὸ ἐν πλήρει ἀκμῇ χωρίον «Πέταχ Τικβὰ» τὸ ἀριθμοῦν περὶ τὰς 2000 χιλιάδας ψυχῶν. Τὸ ὄνομα τοῦ συνοικισμοῦ ἐλήφθη ἀπὸ ἓν ἐδάφιον τοῦ προφήτου Ὁσήα : (Κεφ. Β. 17) «... καὶ τὴν θανατηφόρον κοιλάδα θὰ μετατρέψω εἰς θύραν ἐλπίδος (Πέταχ Τικβὰ). Καὶ ὄντως, ἡ ἑλονοσία ἡ ὁποία κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἐστοίχισε τόσα θύματα εἰς τοὺς ἀποίκους, ἐδικαιολόγησε τὸ ὄνομα τῆς «***θανατηφόρου κοιλάδος***» ἀκριβῶς καθὼς τὸ χωρίον ὅτε χάριν τῆς ἐπιμονῆς καὶ ἐργατικότητος τῶν κατοίκων του ἐξυγιάνθη καὶ ἤκμασεν, ἀπέβη ἀργότερον ἡ εὔελπις θύρα τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ ἀγροτικοῦ συνοικισμοῦ.

Ἅμα φθάσετε εἰς ἕνα τῶν συνοικισμῶν μας θὰ ἀντιληφθῆτε ἀμέσως ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὁπλοῦ χωρίου. Ὄχι μόνον διότι τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον τῶν κατοίκων εἶναι ἀνώτερον ἐκείνου παρομοίου περιβάλλοντος καὶ τῶν πλέον πολιτισμένων χωρῶν (οὐχὶ σπανίως συναντᾶτε χωρικοὺς ἀρίστους ταλμουδιστάς, δοκίμους συγγραφεῖς καὶ πρώην φοιτητὰς Πανεπιστημίου) ἀλλὰ εὑρίσκετε εἰς τὰ χωρία αὐτὰ καθιδρύματα τὰ ὁποῖα δὲν βλέπει τις εὐκόλως εἰς χωρία. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν λείπουν εἰς τοὺς ἑβραϊκοὺς συνοικισμοὺς οὔτε ἰατρὸς οὔτε φαρμακοποιός, καὶ εἴς τινα χωρία καὶ νοσοκομεῖα εὐτυχῶς μὲ ὀλίγους ἀσθενεῖς, ὅλα δὲ τὰ χωρία ἔχουν νηπιαγωγεῖα καὶ δημοτικὰ σχολεῖα. Ἀλλὰ κάθε χωρίον ποιᾶς τινος σημασίας περιέχει καὶ «Οἶκον τοῦ λαοῦ» (Μπὲτ Ἀμ) διὰ συναθροίσεις, διαλέξεις, ἐθνικὰς ἑορτὰς καὶ τὰ παρόμοια, μὲ βιβλιοθήκην καὶ ἀναγνωστήριον· εἰς δὲ τὰ μεγαλείτερα ὑπάρχουν καὶ ἀθλητικοὶ Σύλλογοι καὶ ἐργατικὴ Λέσχη. Εἰς τὸ «Πέταχ Τικβὰ» ὑπάρχουν αἱ ἑξῆς σχολαί: Νηπιαγωγεῖον καὶ δημοτικὸν Σχολεῖον. Ἐκτὸς τῶν σχολείων τούτων τὰ ὁποῖα εἶναι λαϊκὰ (laïques, ἄνευ δηλ. θρησκευτικῆς διδασκαλίας) ὑπάρχουν χάριν τοῦ συντηρητικοῦ στοιχείου καὶ δύο ἄλλα σχολεῖα μὲ χαρακτῆρα θρησκευτικόν, συντηρούμενα ἀπὸ τὴν ἰσραηλιτικὴν ὀρθόδοξον κοινότητα τῆς Φραγκφούρ της, τέλος ὑπάρχει καὶ μιὰ γεωργικὴ Σχολή, ἡ ὁποία δημοσιεύει μίαν ἐξαίρετον γεωργικὴν ἐπιθεώρησιν. Εἰς τὴν Σχολὴν αὐτὴν ὑπάρχουν μεταξὺ τῶν καθηγητῶν καὶ δύο οἱ ὁποῖοι ἐσπούδασαν εἰς τὴν ἀνωτέραν γεωργικὴν Σχολὴν τῆς Πόρτικι ἐν Νεαπόλει.

Χαρακτηριστικὸν καθίδρυμα τῶν συνοικισμῶν μας εἶναι τὸ σῶμα τῶν ἐνόπλων φυλάκων, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι μόνον ἀγροτικοὶ φύλακες ἀλλὰ ἐκτελοῦν καὶ καθήκοντα δημοσίας ἀσφαλείας. Ὁ μικρὸς οὗτος στρατός μας ὁ ὁποῖος θὰ περιλάβῃ ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὰ διάφορα χωρία χιλίους νέους ρωμαλέους καὶ καλὰ ὁπλισμένους, ἀπέκτησε τόσον καλὴν φήμην ὥστε καὶ ἀκριβῶς ἐνῷ εὑρισκόμεθα εἰς Ἰάφφαν ὁ συνοικισμὸς τῶν διαμαρτυρομένων τῆς Σαρόνα προσεκάλει τοὺς ἑβραίους φύλακας νὰ λάβουν μέρος εἰς διαγωνισμὸν διὰ τὴν ἐκλογὴν ἀρχιφύλακος τῶν γερμανῶν γεωργῶν. Εἶδον εἰς Πέταχ Τικβὰ ἕνα τῶν ἱδρυτῶν τοῦ σώματος τῶν φυλάκων τὸν Ἀβραὰμ Σαπήρα τὸν ὁποῖον οἱ Ἄραβες ἐπονομάζουν «***τὸ παλληκάρι***» καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μόνη παρουσία ἐμπνέει φόβον εἰς τοὺς ληστάς. Περὶ αὐτοῦ ἐδημιουργήθη ἐν Παλαιστίνῃ θρῦλος ἐξυμνῶν μὲ ὑπερβολὰς βεβαίως ἀλλὰ μὲ μίαν βάσιν ἀληθείας τὰ ἡρωϊκά του κατορθώματα. Ἂν καὶ δὲν λείπουν λυπηρά τινα μεμονωμένα ἐπεισόδια, ἡ ἀσφάλεια εἰς τὰ χωρία μας εἶναι ἐν γένει πολὺ ἱκανοποιητική, χάρις εἰς τὴν ἰσχυρὰν δρᾶσιν τῶν ἐνόπλων φυλάκων μας, οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς βεδουΐνους ἀναχαιτίζοντες πᾶσαν ἐπιδρομὴν αὐτῶν ἐντὸς τῶν ἑβραϊκῶν κτημάτων.

Οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως συναντᾷ τις ρώσσους προσηλύτους εἰς τὰ ἑβραϊκὰ χωρία τῆς Ἰουδαίας. Ἀκριβῶς εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς ρωσσικῆς αὐτοκρατορίας, ἐκεῖ ὅπου συχνότερα συμβαίνουν οἱ κατὰ τῶν ἑβραίων διωγμοί, οὐχὶ σπανίως ὁμάδες χριστιανῶν χωρικῶν ἀσπάζονται τὸν ἑβραϊσμόν. Οἱ προσήλυτοι οὗτοι τοῦτο μὲν ἵνα ἀποφύγουν τοὺς διωγμοὺς τῆς ρωσσικῆς Κυβερνήσεως τοῦτο δὲ διὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἁγίαν Γῆν, τὴν τόσον ζωηρὰν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ρώσσου μουζίκου, ἀγάπην ἡ ὁποία γίνεται ἔτι ἰσχυροτέρα μετὰ τὴν ἕνωσιν αὐτοῦ μὲ τὸν ἑβραϊκὸν λαόν, μεταναστεύουν κατὰ προτίμησιν εἰς Παλαιστίνην ἐπιδιδόμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν της. Οὗτοι ζοῦν πάντες ζωὴν καθαρῶς ἑβραϊκὴν καὶ τὰ τέκνα των ἐκπαιδευόμενα εἰς τὰ Σχολεῖα μας διακρίνονται μόνον ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν ἐξωτερικὸν τύπον, ἐνῷ ἐξεβραΐσθησαν καθ' ὁλοκληρίαν τήν τε

ψυχὴν καὶ τὴν γλῶσσαν. Τὸ Σάββατον ἐνῷ παριστάμεθα εἰς τὴν προσευχὴν τῆς Συναγωγῆς τοῦ «**Πέταχ Τικβὰ**» ἕνας τῶν νέων τούτων τῶν προσελθόντων εἰς τὸν ἑβραϊσμὸν ἐκλήθη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἀφταρὰ (περικοπὴ τοῦ Προφήτου) καὶ ἠκροάσθημεν μετὰ συγκινήσεως τοὺς λόγους τοῦ Προφήτου Ἀμώς. (Θ. 14). «***Καὶ θὰ μεταβάλω τὴν τύχην τοῦ λαοῦμου Ἰσραὴλ καὶ θὰ ἀνσικοδομήσουν τὰς καταστραφείσας πόλεις καὶ θὰ κατοικήσουν εἰς αὐτὰς, θὰ φυτεύσουν ἀμπέλους καὶ θὰ πίωσι τὸν οἶνον των θὰ καλλιεργήσουν κήπους καὶ θὰ φάγωσι τοὺς καρποὺς αὐτῶν. Θὰ τοὺς ἐγκαταστήσω εἰς τὴν χώραν των καὶ δὲν θὰ ἀποσπασθῶσι πλέον ἀπὸ τὴν χώραν τὴν ὁποίαν ἔδωσα εἰς αὐτούς, λέγει Κύριος ὁ Θεός σου***». Ὦ! πόσον ἡ προφητικὴ ὑπόσχεσις ἀποκτᾷ ἰδιάζουσαν σημασίαν ἐκεῖ ὅπου βλέπετε ἀναθάλλουσαν νέαν ζωὴν ἀπὸ τὰ ἐρείπια, ὅπου εὑρίσκεσθε ἐνώπιον θαλλόντων ἀμπελώνων καὶ παραδεισιακῶν κήπων τῶν χωριῶν **μας** μέσα εἰς τὴν χώραν **μας**. (ἕπεται συνέχεια)

Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΔΡΕΥΦΟΥΣ

Ἦτο τὸ θέρος τοῦ 1797. Ὁ Ἀρχιδοὺξ Κάρολος τῆς Αὐστρίας ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Γάλλους εἰς Στόκας τοὺς ἀπώθησεν πρὸς τὴν Ἑλβετίαν. Ἐσταμάτησεν δὲ μεταξὺ τῶν ποτομῶν Λίματ καὶ Ἄαρ καὶ ἐγκατέστησε τὸ Ἐπιτελεῖον του εἰς τὴν Ἔνδιγγεν ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο τότε ἡ ἑβραιούπολις τῆς Ἑλβετίας ἐπειδὴ ἦτο τὸ μόνον μέρος ὅπου ἐπετρέπετο ἡ διαμονὴ εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Τὸ χωρίον τοῦτο κεῖται εἰς τοποθεσίαν μαγευτικὴν καὶ μολονότι κατοικεῖται ἀπὸ καθολικοὺς καὶ διαμαρτυρομένους, δὲν ὑπάρχουν ἐκεῖ ἐκκλησίαι, ἄλλα μόνον μία Συναγωγὴ ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν ὡραιοτέρων μνημείων τοῦ τόπου.

Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων δὲν κατεῖχε εἰ μὴ μικρὰς καὶ πτωχὰς κατοικίας. Μόνον μερικοὶ πλούσιοι Ἑβραῖοι εἶχον μεγάλα καὶ ἐπιβλητικὰ οἰκήματα. Διεκρίνοντο ἰδίᾳ αἱ οἰκίαι τοῦ Μιχαὴλ Δρεϋφοὺς προέδρου τῆς Κοινότητος, καὶ τοῦ υἱοῦ του Βόλφ, καὶ φυσικὰ ἐπετάχθησαν ἀμέσως ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρατοῦ. Ὁ Ἀρχιδοὺξ Κάρολος ἐγκατεστάθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μιχαὴλ ὁ δὲ Ἀρχιδοὺξ Φερδινάνδος, εἰς ἐκείνην τοῦ Βόλφ Δρεϋφούς.

Ὁ Μιχαὴλ Δρεϋφοὺς ἦτο ἐπιβλητικῆς φυσιογνωμίας. Ἂν καὶ ἑβδομηκοντούτης τὸ βάδισμά του ἦτο σταθερὸν καὶ μεγαλοπρεπές. Ἡ ἀργυρόχρους αὐτοῦ κόμη, ἡ λευκὴ ὡς χιὼν μακρὰ γενειάς του, ἡ πίπτουσα ἐπὶ τοῦ στήθους του, οἱ ὀφθαλμοί, οἱ ὁποῖοι ἐδήλουν καλωσύνην καὶ εἰλικρίνειαν, ἡ δροσερότης τῶν χειλέων του προσέδιδον εἰς τὸ προσωπόν του ἐπιβολὴν καὶ σεβασμόν.

Ἦτο δὲ ἑβραῖος τοῦ παλαιοῦ τύπου. Πιστὸς ἰσραηλίτης ὅλος εἰλικρίνεια καὶ εὐθύτης. Ὁ υἱός του Βόλφ, τεσσαρακοντούτης περίπου, ὡμοίαζεν πολὺ εἰς τὸν πατέρα του. Εὑρισκόμενος δὲ εἰς συνεχεῖς σχέσεις μὲ τὰς σπουδαιοτέρας προσωπικότητας τῆς Ἑλβετίας καὶ τοὺς μεγάλους ἰδιοκτήτας, εἶχεν ἀποκτήσῃ ἀπὸ τὰς μετ' αὐτῶν συναλλαγὰς εὐρεῖαν παίδευσιν καὶ γνῶσιν τοῦ κόσμου. Μὲ τὴν εὐγένειαν δὲ τῶν τρόπων καὶ τὴν σοβαρότητα τῆς ὁμιλίας του, ἐνέπνεε εἰς ὅλους συμπάθειαν καὶ ἐκτίμησιν. Ἐξ ἄλλου δὲ ἔχαιρε τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Ἑλβετικῆς Κυβερνήσεως τῆς ὁποίας πολλάκις ὑπῆρξεν πολύτιμος σύμβουλος εἰς σοβαρὰς περιστάσεις.

Πολὺ ἀπησχολημένος ὅλην τὴν ἑβδομάδα δὲν ηὐκαίρησε νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα του πρὸ τῆς Παρασκευῆς τὸ ἀπόγευμα.

—Πατέρα, τοῦ εἶπεν, μάντεψε ποιὸς μένει σπίτι μου.

—Βέβαια, κάποιος ἀνώτερος ἀξιωματικός.

—Ναί, ἕνας ὑψηλότατος στρατιωτικός, ὁ Ἀρχιδοὺξ Φερδινάνδος, ἀδελφὸς τοῦ Αὐτοκράτορος.

—Καὶ σὺ μπορεῖς νὰ μαντεύσῃς ποῖον φιλοξενῶ;

—Ποῦ νὰ τὸ ξέρω;

—Τὸν Ἀρχιδούκα Κάρολον, τὸν ἀρχιστράτηγον.

—Πρέπει λοιπὸν νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ.

Ἐὰν θέλῃς πηγαίνομεν νὰ τὸν εὕρωμεν κατὰ τὰς τρεῖς.

—Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ξέρω νὰ μιλήσω μὲ ὑψηλὰ πρόσωπα.

—Πειὸ ἁπλᾶ μιλεῖ κανεὶς μὲ ὑψηλότητας καὶ καλλίτερα εἶναι. Πηγαίνω τώρα σπίτι καὶ καὶ στὰς τρεῖς θὰ περάσω νὰ σὲ πάρω.

Εἰς τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν ὁ Μιχαὴλ εἶχεν ἤδη φορέσῃ τὰ γιορτιάτικά του, ἕνα ὡραῖο ἐπανωφόρι, μαῦρα μεταξωτὰ πανταλόνια, ἄσπρες κάλτσες, σκαρπίνια μὲ ἀργυρὲς πόρπες. Ὁ υἱός του ἀπεναντίας ἦτο ἐνδεδυμένος κατὰ τὸν νεώτερον συρμόν.

Ἀνέβαινον τὴν κλίμακα καὶ φθάσαντες εἰς τὴν θύραν εἶπον εἰς ἕνα ὑπηρέτην νὰ τοὺς ἀναγγείλῃ. Ἕνας ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας ἐπαρουσιάσθη τότε καὶ τοὺς εἰσήγαγεν ἀμέσως.

Ὁ Ἀρχιδοὺξ μὲ πολλὴν ἁπλότητα ἐπῆγεν εἰς συνάντησιν αὐτῶν. Ὁ Βόλφ ὑπεκλίθη μὲ σεβασμὸν καὶ εἶπε: Ἡ Ὑμετέρα Αὐτοκ. Ὑψηλ. θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν πατέρα μου, ἰδιοκτήτην τῆς οἰκίας ταύτης, καὶ πρόεδρον τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος, νὰ σᾶς προσφέρῃ τὰ σεβάσματά του καὶ νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ διότι ἐκλέξατε ἐδῶ τὴν κατοικίαν σας καὶ νὰ ἐκτελέσῃ συγχρόνως ἕν ἱερὸν καθῆκον τὸ ὁποῖον ποτὲ ἕως τώρα δὲν παρουσιάσθη ἡ περίστασις νὰ ἐκτελέσῃ;

ΕΚ ΤΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Παλαιστίνη. Οἱ ὑπὲρ τῶν ὁμοδόξων μας τῆς Παλαιστίνης ἔρανοι ἐν Ἀμερικῇ ἔχουν ἀνέλθει πρό τινος εἰς 200.000 δολλάρια. Πρὸ παντὸς τὰ βοηθήματα στέλλονται εἰς τρόφιμα, τὰ ὁποῖα μεταφέρει εἰς Ἰάφφαν πολεμικὸν πλοῖον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Εἶναι εὐτύχημα ὅτι κατὰ τὴν κρισιμωτάτην ταύτην στιγμὴν διὰ τὸν Ἑβραϊσμὸν τῆς Παλαιστίνης πρέσβυς τῆς Ἀμερικῆς ἐν Τουρκίᾳ τυγχάνει ὁ ὁμόδοξός μας Ἔρρικος Μοργκεντάου. Ὀφείλεται δὲ εἰς διαβήματα τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἰταλίας ἡ χαλάρωσις τοῦ κατὰ τῶν ὁμοδόξων διωγμοῦ ἐν Παλαιστίνῃ.

* *
*

Ἐκ τῶν ῥώσσων ἑβραίων προσφύγων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 450 ὑποχρεωμένοι εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἐν Ῥωσσίᾳ, κατετάχθησαν τῇ ὑποδείζει, ἐὰν δὲν ἀπατώμεθα τοῦ Ῥώσσου προξένου, εἰς τὸν συμμαχικὸν τῆς Ῥωσσίας ἀγγλικὸν στρατόν.

* *
*

Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ὁ Λεοπόλδος—Λουΐ Δρεϋφοὺς ὁ γνωστὸς μεγαλέμπορος σιτηρῶν ὁ ἔχων ὑποκατάστημα πανταχοῦ τοῦ κόσμου καὶ ἐν Πειραιεῖ. Ἔγραψε καὶ ὁ ἑλληνικὸς τύπος περὶ τοῦ παγκασμίου τούτου μεγαλεμπόρου, ἐξάρας τὰς ἀγαθὰς αὐτοῦ σχέσεις πρὸς τοὺς ἕλληνας σιτεμπόρους τῆς Ῥωσσίας.

* *
*

Εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ σιωπὴν 38 ἐτῶν, παρεστάθη πάλιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ «Μωϋσῆς» τὸ ἀριστούργημα τοῦ μουσικοδιδασκάλου Ῥοσσίνη. Τὴν ὀρχήστραν διηύθυνεν ὁ μέγας μαέστρος Μασκάνη, ὁ συνθέτης τῆς Καβαλλερίας. Ὁ Μασκάνη εἶναι θαυμαστὴς τοῦ μεγάλου ἑβραίου νομοθέτου. Πρὸς τελειοτέραν δὲ παρασκευὴν τῆς σκηνοθεσίας, ἐζήτησε τὴν σενεργασίαν τοῦ Ἀρχιραββίνου Ῥώμης. Ἡ παράστασις τοῦ μελοδράματος ἐπέτυχε θαυμασίως.

* *
*

Εἰς τὴν Ῥώμην εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν ἑβραϊκὸν Σύλλογον ἤρχισαν τὰ μαθήματα τῆς ὡμιλουμένης ἑβραϊκῆς, τὰ ὁποῖα ἴδουν οἱ ἐκ Παλαιστίνης Φρίσμαν καὶ Μπὲν Ἰεουδᾶ, οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν καὶ διαλέξεις εἰς τὴν ἑβραϊκήν. Ταὐτοχρόνως ἔγιναν καὶ δοκίμια τῆς ἑβραϊκῆς διδασκαλίας μὲ τοὺς μαθητάς, δοκίμια τὰ ὁποῖα ἐνεθουσίασαν τοὺς παρισταμένους.

* *
*

Εἰς τὴν νέαν Ὑόρκην ἤρχισε τὴν ἔκδοσίν του νέον ἡμερήσιον φύλλον «The Jewis Leader». Οὕτως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑβραϊκῶν ἡμερησίων τῆς Νέας Ὑόρκης ἀνέρχεται εἰς ἕξ. Μεταξὺ τούτων εἶναι ὀκτασέλιδα 5 λεπτῶν ἔχοντα ἡμερησίαν κυκλοφορίαν 150.000 φύλλων. Ἀλλ' εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην οἱ ἑβραῖοι ὑπερβαίνουν τὸ ἑκατομμύριον.

* *
*

Τὸ Πανεπιστήμιον Λονδίνου ἤνοιξε σειρὰν διαλέξεων περὶ τῆς Ἑβραϊκῆς Ἱστορίας. Ἡ πρώτη διάλεξις ἐπραγματεύετο τό θέμα ἀπὸ «Μενδελσῶν μέχρι Χέρτσλ». Ὁμιλητὴς ἦτο ὁ γνωστὸς λόγιος Δρ. Ἰσραὴλ Ἀβραάμ.

* *
*

Ἡ ἐξαέτις πριγκήπισσα Ἰουλιανὴ τῆς Ὀλλανδίας θὰ ἀρχίσῃ νὰ παίρνῃ μαθήματα. Χάριν αὐτῆς ἐδημιούργησαν μίαν ἰδιαιτέραν τάξιν ὅπου θὰ συνδιδάσκεται μὲ ἄλλα παιδιὰ τῆς ἀριστοκρατίας.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἡ πριγκήπισα μὲ τὰς συμμαθητρίας δὲν θὰ διδαχθοῦν θρησκευτικὰ μαθήματα, διότι ἡ Βασίλισσα ἐπιφυλάσσεται νὰ δώσῃ αὐτὴ τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν ἀργότερα εἰς τὴν κόρην της.

Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον χαρακτηριστικὸν δι' ἡμᾶς εἶναι ὅτι ἡ Βασίλισσα καὶ ὁ πρίγκηψ σύζυγός της, ἔχουν ἀναθέσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς κόρης των εἰς τὴν ὁμόδοξόν μας, δεσποινίδα Κωὲν-Στουάρτ.

Ἡ προτίμησις μίας ἰσραηλίτιδος παιδαγωγοῦ διὰ τὴν βασιλικὴν πριγκήπισσαν δὲν μᾶς ἐκπλήττει, διότι ἡ Ὁλλανδία ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν, καὶ πρὸ τῆς Γαλλικῆς ἀκόμη Ἐπαναστάσεως. ἡ χώρα τῆς ἐλευθερίας, ὅπου οἱ ὁμόδοξοί μας εὗρον ἀληθῆ ἄσυλον.

Ἐν Ρουμανίᾳ (τὴν εἴδησιν μᾶς σημειώνει ὁ συνδρομητής μας κ. Ἀλβέρτος Μινέρβος) ὁ στρατηγὸς Φ. Λίπμαν εἰς ἐπιστολὴν τῆς 12 Ἰανουαρίου πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, τὸν συμβουλεύει διὰ τὸ κοινὸν συμφέρον νὰ προβῇ εἰς τὴν πολιτικὴν χεραφέτησιν τῶν Ἑβραίων. «Ὅλαι αἱ χῶραι, γράφει ὁ στρατηγός, αἱ ὁποῖαι ἔδωσαν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς Ἑβραίους δὲν μετενόησαν, διότι οὕτω ηὐξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν πολιτῶν τῶν ὠφελίμων καὶ τῶν ἀφοσιωμένων εἰς τὴν πατρίδα. Οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν θαυμασίας ἰδιότητας καὶ σπανίας ἀρετάς. Χειραφετήσατε αὐτοὺς καὶ θὰ διακριθοῦν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως συντελοῦντες μεγάλως εἰς τὸν πλοῦτον, εἰς τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν εὐημερίαν, καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν οἱ ἑβραῖοι θὰ τύχωσιν ἐλευθερίας, θὰ γίνουν καλοὶ ρῶσσοι καὶ καλοὶ ρωμοῦνοι καθὼς εἶναι καλοὶ γάλλοι, πατριῶται ἄγγλοι ἢ ἰταλοί»!

Θὰ θελήσουν οἱ Ρωμοῦνοι νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰς συμβουλὰς τοῦ στρατηγοῦ Λίμπαν; Ἀμφίβολον, διότι δὲν πρόκειται νὰ ἀποφασίσουν οἱ λόγιοι καὶ οἱ ἄγνοι πατριῶται τῆς λαϊκῆς τάξεως. Τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν Ἑβραίων διατηρεῖ ἡ γραφειοκρατικὴ τάξις, ἡ ὁποία φοβεῖται ἐπιτηδείους ἀνταγωνιστάς. Ἀποκλείοντες τοὺς Ἑβραίους οἱ Ρῶσσοι ἢ οἱ Ρωμοῦνοι γραφειοκράται δὲν ἀποβλέπουν εἰς τὸ καλὸν τῶν πατρίδων των ἀλλὰ τῆς τσέπης των. Θὰ λάβουν δὲ τὰ πολιτικά των δικαιώματα οἱ Ἑβραῖοι τῶν χωρῶν ἐκείνων ὅταν ἐξαναγκασθοῦν ἢ ὑπὸ τοῦ πολιτισμένου κόσμου ἢ ὑπὸ τῆς φιλελευθέρου αὐτῶν τάξεως ἐξανισταμένης.

ΟΙ ΙΣΡΑΗΛΙΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Ὁ ἐν τῇ πόλει μας φιλοξενούμενος ἐπιφανὴς Ἰστραηλίτης τραπεζίτης ἐκ Τρικκάλων κ. Χαΐμ Κοέν, εὐφήμως γνωστὸς εἰς τὸ πανελλήνιον διὰ τὴν ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν ἧς ἀπελάμβανε τόσον παρὰ τῷ ἀειμνήστῳ Βασιλεῖ Γεωργίῳ ὅσον καὶ νῦν παρὰ τῷ Βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ, ἔσχε τὴν καλοσύνην νὰ μοὶ δηλώσῃ τὰ ἑξῆς.

— Οἱ Ἰσραηλῖται εἶναι εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς μεταβολῆς παρ' ὅλας τὰς παρεξηγήσεις αἱ ὁποῖαι κατ' ἀρχὰς ἐπεκράτησαν. Χάρις εἰς τὴν ἀμοιβαίαν καλὴν θέλησιν, αἱ παρεξηγήσεις αὗται ἐξέλιπον, παρεξηγήσεις αἵτινες ἠδύναντο νὰ λάβουν χώραν εἰς οἱανδήποτε εὐνομουμένην χώραν. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐγνώριζον τὸ φιλελεύθερον τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας. Δὲν ἠδύναντο ὅμως ἐντὸς ἡμερῶν ἀποτόμως νὰ ἀλλάξουν φρονήματα, διότι τότε θὰ ἦταν ἀξιοκατάκριτοι, ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον καὶ ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονὸς τῆς ἀρχικῆς διστακτικότητος, ἤδη ἐκλειψάσης ἐντελῶς, ἀποτελεῖ πολύτιμον ἐγγύησιν τοῦ σταθεροῦ τῆς ἀφισιώσεώς των πρὸς τὴν χώραν ἐν ᾗ ζῶσιν. Ὅπως ἦσαν ἀφωσιωμένοι εἰς τὸ πρώην καθεστώς, θὰ εἶναι ἔτι περισσότερον εἰς τὸ σημερινὸν καθεστώς, εἰς τὸ Ἑλληνικόν. Ὅτι εἶναι καλοὶ πατριῶται, ὅτι εἶναι ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ Κράτη εἰς ἃ ζῶσιν, εἶναι ἀναμφισβήτητον. Μικρὰ ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι κατέχουσιν ὑψίστας θέσεις καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐμπιστευτικὰς εἰς πλεῖστα μεγάλα κράτη.

«Παρ' ὅλας τὰς παρεξηγήσεις, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Κοέν, αἵτινες ἐλάμβανον χώραν εἰς τὸ παρελθόν, ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα, Ἑλληνικὸν καὶ Ἰσραηλιτικόν, ἐμπνέονται ὑπὸ ἀδελφικῶν αὐτόχρημα αἰσθημάτων, τοῦθ' ὅπερ τιμᾷ τοὺς δύο λαούς. Ἀρκεῖ μία πρωτοβουλία διὰ νὰ συσφιχθῶσιν ἔτι περισσότερον οἱ ὑπάρχοντες δεσμοὶ τῶν δύο κυριωτέρων στοιχείων τῆς πόλεως.

Ἡ Ἑλληνικὴ φιλελευθερία.

Ἄλλως τε οὐδεὶς λόγος διχονοίας ὑπάρχει. Ἡ ἰσονομία καὶ ἰσοπολιτεία εἶναι ἐξίσου καὶ διὰ τοὺς μὲν καὶ διὰ τοὺς δέ. Ἡ Ἑλλὰς καυχᾶται δικαίως διότι εἰς τὰ εὐρωπαϊκώτερα ἀκόμη κρά η δὲν δύναται κανεὶς νὰ ἀπολαύσῃ μεγαλειτέραν ἐλευθερίαν. Οἱ ὁμοεθνεῖς μου ἐκφράζονται ἐνθουσιωδῶς πλέον.

Τὸ Ἰσραηλιτικὸν στοιχεῖον τῆς Θεσσαλονίκης θὰ ἀποβῇ διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Κοέν, λαμπρὸς οἰκονομικὸς παράγων μέλλων νὰ ὑποβοηθήσῃ τὸ ἔργον τῆς Διοικήσεως. Ἡ Ἑλλὰς θὰ ἔχῃ νὰ ὠφεληθῇ πολλὰ ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτας, οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι οἱ θερμότεροι καὶ καλλίτεροι πατριῶται.

Ἡ λατρεία πρὸς τὸν Ἄνακτα.

Οἱ Ἰσραηλῖται λατρεύουν τὸν Βασιλέα διότι ὑπῆρξεν ὁ σωτὴρ των, μὲ τὴν μεταβολὴν ἥτις ἐπῆλθεν. Ὁσάκις ἐζήτησαν τὴν Ὑψηλὴν συνδρομήν Του, εὗρον πάντοτε προθυμίαν, πάντοτε ἄσυλον. Δὲν λησμονοῦν τὸν ἀείμνηστον Βασιλέα Γεώργιον, τὸν Μέγαν φίλον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ γένους.

Οἱ Ἰσραηλῖται στηρίζουν τὰς ἐλπίδας των ἐπὶ τοῦ Βασιλέως, τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον θεωροῦσι τὸν μεγαλείτερον προστάτην των.

Ἐπίσης οὐδέποτε ἔσχον ἀφορμὰς ἢ παράπονα κατὰ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι πάντοτε ἔδειξαν δι' ὅλους πατριωτικὸν ἐνδιαφέρον.

Οἱ Ἰσραηλῖται καὶ αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαί.

Περὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὰς ἐκλογὰς ὁ κ Κοέν μοὶ εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Ἐξ ὅσων γνωρίζω, οἱ ὁμοεθνεῖς μου τῆς πόλεώς σας δὲν εἶναι παρασκευασμένοι διὰ τὴν διεξαγωγὴν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ εἴπω χωρὶς νὰ διαψευσθῶ, εἶναι ὅτι διεξάγεται κάποια προεκλογικὴ ζύμωσις ἐν συνδυασμῷ συνεργασίας μετὰ τοῦ Χριστιανικοῦ στοιχείου, ὅπερ θὰ ἦτο τὸ καταλληλότερον, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἀδελφικῆς συνεργασίας, χάριν αὐτοῦ τοῦ καλοῦ τῆς κοινῆς Πατρίδος. Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὁ διακρινόμενος ἐπὶ εὐφυΐᾳ, δὲν δύναται νὰ μὴν ἐννοήσῃ ὅτι αὐτὰ τὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος ὑπαγορεύουν ὅπως ζῶσιν ἐν ἁρμονίᾳ Ἕλληνες καὶ Ἰτραηλῖται. Θαυμάζω τὴν καλὴν διάθεσιν τοῦ Χριστιανικοῦ στοιχείου. Οἱ συμπολῖται Χριστιανοὶ ἀναγνωρίζουν ὅτι πρέπει νὰ ἐξέλθῃ ἱκανὸς ἀριθμὸς Ἰσραηλιτῶν ὑποψηφίων. Οἱ ὑποψήφιοί μας, ὑποθέτω, θὰ ὑποδειχθῶσιν ἐκ μέρους τῆς κοινότητος, θὰ εἶναι δὲ ἐκ τῶν ἀρίστων προσώπων. Ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἐκλεγῶσιν 6 ἕως 7 Ἰσραηλῖται βουλευταί, δεδομένου ὅτι ὑπάρχουν 18 ἕως 19 χιλιάδες ἐκλογέων Ἰσραηλιτῶν Ἡ συνεργασία μετὰ τῶν Ἑλλήνων θὰ εἶναι κοινή, δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι θὰ εἶναι καὶ εἰλικρινής, χάριν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος».

«Ἐμπρὸς» 12 Ἀπριλίου. Π.

ΕΒΡΑΙΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀθῆναι. Γενομένων τῶν ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ ὁριζομένων ἀρχαιρεσιῶν ἐξελέγησαν οἱ ἑξῆς: Μωϋσῆς Σακκῆς πρόεδρος. Μ. Χαΐμης γραμματεύς. Σύμβουλοι Σ. Μπεράχας, Ἰσαὰκ Δαφφᾶς, Σαμουὴλ Ἀλχανάτης, Ἐμμ. Σύλπερμαν. Ἐπίτροποι τῆς Συναγωγῆς Ἰωσὴφ Κωὲν καὶ Ἠλ. Γιουσουρούν.

— Τὴν 25 Μαρτίου ἐτελέσθη ἐν τῇ Συναγωγῇ δοξολογία· ὁ δὲ ραββινεύων κ. Καστὲλ ἀπήγγειλε καταλλήλους διὰ τὴν ἐθνικὴν ἑορτὴν λέξεις. Τὸ συρρεῦσαν πλῆθος ἐζητωκραύγασεν ἐν τέλει ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἔθνους.

— Ἀγγέλλομεν εὐχαρίστως τὴν ἵδρυσιν ὑπὸ ἰσραηλιτίδων δεσποινίδων Συλλόγου σκοποῦντος τὴν προστασίαν τῶν πτωχῶν μαθητῶν τῆς Κοινότητος, διὰ τῆς παροχῆς ἱματισμοῦ, τροφῆς, βιβλίων κτλ. Τοῦ Συλλόγου ἐξελέγη ὡς ἑξῆς ἡ ἐπιτροπή: Βικτωρία Ἀλμπάγλη πρόεδρος. Δόννα Σορφατῆ ἀντιπρόεδρος. Ἀμαλία Σίλμπερμαν γραμματεύς. Ἐστερίνα Μπεράχας ταμίας. Ζαΐρα Γκολδστάϊν, Μαργαρίτα Φραντζῆ σύμβουλοι. Ἡ κ. Γκιόϊα Καττὰν ἡ διευθύνασα ἐπὶ δύο ἔτη τὸ Λαχεῖον ὑπὲρ τοῦ Σχολείου ἐξελέγη πρόεδρος ἐπίτιμος.

— Ὁ κ. Α. Κωνσταντίνης ἐδώρησεν εἰς τὸν Σύλλογον τῶν Δεσποινίδων 300 δραχμάς.

Λάρισσα. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Πεσαχ τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Ἀβραὰμ Μ. Κωὲν ἐδόθη ἐν πρώτον «δοκίμιον — ἑορτὴ» τοῦ πρώτου ἔτους λειτουργίας τοῦ ἑβραϊκοῦ νηπιαγωγείου «Γκὰν Ἰελαδὴμ» διευθυνομένου ὑπὸ τῆς πτυχιούχου Δίδος Ζουβῆ. Λέγομεν διὰ τοὺς ἀγνοοῦντας ὅτι ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ γλῶσσα διδασκαλίας εἶναι ἡ *ἑβραϊκὴ* καὶ ὅτι τὸ τοιοῦτον νηπιαγωγεῖον εἶναι μοναδικὸν εἰς τὰς κοινότητας τὰς ἑβραϊκὰς τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος. Παρίσατο ἐκτὸς τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου κ.κ. Σαμπεθαΐ Ἰεουδᾶ Μ. Φρανσὲς καὶ Δανιὴλ Σακκῆ καὶ ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Δημοτικῶν σχολείων κ. Χατζηκυριακός. Ἡ τελετὴ ἤρχισε μὲ τὸ μικρὸ τραγοῦδι «Ἰβρὴμ ἀνάχνου». Εὐθὺς ἀμέσως ὁ πρόεδρος κ. Κωὲν ἀνέπτυξε τὸν σκοπὸν τοῦ Σχολείου, νὰ μορφώνῃ δηλαδὴ καλοὺς πολίτας, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ εἶναι τοιοῦτοι ἂν δὲν εἶναι ἐν ταὐτῷ καλοὶ ἑβραῖοι, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδώσῃ τι καλὸν ὁ ἐπιλήσμων τῶν ἑαυτοῦ παραδόσεων. Ὁ κ. Κωὲν ὡμίλησε καὶ περὶ τῶν μέσων δι' ὧν συντηρεῖται τὸ Σχολεῖον. Ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς λαβὼν μετὰ τοῦτο τὸν λόγον ἐπεκρότησε εἰς τὰ παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος λεχθέντα ἐπαινέσας ἐν ταὐτῷ καὶ τὴν διδακτικὴν μέθοδον τὴν Φροβελιανήν, ἀπαραίτητον ἰδίᾳ διὰ τὴν διδασκαλίαν γλώσσης μὴ ὁμιλουμένης ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Ἐξῆρε τέλος τὸ ἔργον τοῦ Νηπιαγωγείου ὡς προπαρασκευαστικὸν διὰ τὴν περαιτέρω παίδευσιν εἰς ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας τήν τε ἑβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικήν, τὰς ὁποίας ἔχουν καθῆκον νὰ ἐκμάθουν οἱ μαθηταὶ καὶ συνέστησεν εἰς τοὺς γονεῖς νὰ ὑποστηρίζουν τὸ Σχολεῖον. Οἱ λόγοι τοῦ κ. Χατζηκυριακοῦ, πλήρεις φωτεινῆς ἐμπνεύσεως φιλελευθερίας καὶ πατριωτισμοῦ ἔκαμον ἀρίστην ἐντύπωσιν καὶ ἐχειροκροτήθησαν ἐνθουσιωδῶς. Ἔπειτα ἤρχισαν αἱ δοκιμαὶ Φροβελιανῆς διδασκαλίας καὶ διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἐπίτηδες ἐκ Γερμανίας προμηθευθέντων σχολικῶν ὀργάνων. Ἡ συνομιλία διδασκούσης τε καὶ μαθητῶν ἐγένετο ἑβραϊστὶ μετὰ θάρρους καὶ ἀνέσεως ὥστε ὑπῆρξεν ἀπόλαυσις καὶ συγκινητικὴ ἀποκάλυψις διὰ τοὺς παριστα-μένους. Αἱ μαθήτριαι τοῦ Ἀρσακείου Σάρρα Ἀβρ. Κωὲν καὶ Ματθίλδη Σακκῆ, τὰς ὁποίας διδάσκει ἰδιαιτέρως ἡ Δὶς Ζουβῆ ἀπήγγειλαν ἑβραϊστὶ καὶ εἶτα ἑλληνιστὶ δύο κεφάλαια ἑβραϊκῆς ἱστορίας περὶ Πάσχα κτλ. Τέλος ἐψάλησαν ὁ ἑβραϊκὸς ὕμνος Ἀτικβὰ καὶ ὁ ἑλληνικος μὲ ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ Στρατοῦ.

Ὁ κ. Κοὲν καὶ ἡ Δὶς Ζουβῆ ἔλαβον τὰ συγχαρητήρια πάντων. Ἀλλ' ἡ ἑορτὴ δὲν ἐτελείωσεν ἐδῶ, διότι ἐπηκολούθησε χορὸς μέχρι μεσονυκτίου γενομένης καὶ τῆς κληρώσεως τοῦ Λαχείου τοῦ Γεωγραφικοῦ Χάρτου τῆς Παλαιστίνης κερδίσαντος τοῦ ἀριθμοῦ 776. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἑορτῆς συνετέλεσαν αἱ κυρίαι Σαμπεθαΐ Ἰεουδά, Σαλὼμ Σακκῆ, Ῥαφαὴλ Σαμπεθαΐ, Μωϋσῆ Σακκῆ καὶ Σαμουὴλ Μιραχὴ τοῦ Σωματείου «Μπενὸθ Ἰσραὴλ» καὶ οἱ «*Ὠαβὲ Σιὼν*» κ. κ. Χαΐμ Μωσὲ Ἰσαὰκ Ἀλχανάτη, Μωϋσῆ Ἰουδᾶ Κωὲν καὶ Ἀβραὰμ Σαμουὴλ Μισραχῆ. Ἡ «Ἰσραηλιτικὴ Ἐπιθεώρησις» συγχαίρουσα πάντας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ προτύπου τούτου Νηπιαγωγείου, τοῦ περιποιοῦντος τιμὴν εἰς τὴν παλαιὰν καὶ ἔνδοξον Κοινότηνα τῆς Λαρίσσης, συνιστᾷ θερμότατα τὸ Καθίδρυμα εἰς τοὺς ἐκεῖ ὁμοδόξους.

Θεσσαλονίκη. Δυσκόλως παράσημον ἐδόθη τόσον ἐπαξίως ***διὰ καλὰς ὑπηρεσίας*** χωρὶς ἡ φρασεολογία νὰ εἶναι τυπική. Αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Αὐτοῦ Σοφολογιώτητος τοῦ ἀρχιραββίνου Ἰακὼβ Μεῖρ ὑπῆρξαν ὄντως πολύτιμοι εἴς τε τὴν Ἰσραηλιτικὴν Κοινότητα καὶ τὸ ἑλληνικὸν Κράτος. Δι' ὃ παντοῦ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἠκούσθη μὲ ἀγαλλίασιν καὶ ἐνθουσιασμὸν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐτίμησε τὸν σεβάσμιον Ἱεράρχιον μὲ τὸν Χρυσοῦν Σταυρόν. Εἰς τὰ συγχαρητήρια τῶν πολλῶν θαυμαστῶν του, ἑνώνει ἐγκαρδίως τὰ ἰδικά της ἡ «Ἰσραηλιτικὴ Ἐπιθεώρησις».

— Τὴν 25 Μαρτίου ἑώρτασαν φέτος οἱ θεσσαλονικεῖς ἰσραηλῖται μετὰ εἰλικρινοῦς ἐνθουσιασμοῦ διὰ παρελάσεως τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων, ψαλλόντων τὸν ἑλληνικὸν Ὕμνον καὶ διὰ σημαιοστολίσεως καὶ φωταγωγήσεως τῶν καταστημάτων, καὶ οἰκιῶν των. Οἱ ἐπίσημοι τῆς Κοινότητος παρέστησαν ἐν σώματι εἰς τὴν ἐπίσημον δοξολογίαν.

Καβάλλα. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Πέσαχ — τῆς ἑβραϊκῆς ἀνεξαρτησίας ἡ ἑορτὴ — ἑωρτάσθη φέτος ζωηρότερον ἢ ἄλλοτε. Τοῦτο μὲν διότι τὸ ἑβραϊκὸν συναίσθημα εἰσδύει ὁσημέραι πλειότερον εἰς τὰ πλήθη μας, τοῦτο δὲ χάρις εἰς τὸ φιλελεύθερον ἑλληνικὸν πολίτευμα. Ὑπὸ τὴν σκέπην τούτου, ὁ «Σιωνικὸς Σύλλογος Ὄρ. Σιὼν» ἐργάζεται, ἵνα ὁ ἑβραϊκὸς πληθυσμὸς τῆς Καβάλλας ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ νὰ μὴ ἀπαρνεῖταί τις οὐδὲν τοῦ παρελθόντος του, φανῇ ὠφέλιμος εἴς τε τὸν ἑβραϊσμὸν καὶ τὸ δυστυχὲς ἑβραϊκὸν ἔθνος, πρὸς δὲ εἰς τὴν νέαν πατρίδα του, τὴν Ἑλληνικήν.

— Τὸ Πάσχα ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου ἀπήγγειλεν λόγον εἰς τὴν Συναγωγήν, διαρκούσης τῆς λειτουργίας, λόγον ἀφυπνίσαντα καὶ τοὺς μέχρι σήμερον ὑπνώττοντας. Τὸ οἴκημα τοῦ Συλλόγου ἐπέτρεψε κατὰ τὰς ἑορτὰς ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον, ὁ δὲ χορὸς τῆς τελευταίας ἡμέρας ὑπῆρξεν ἐπιτυχὴς ὑπό τε ἠθικὴν καὶ χρωματικὴν ἔποψιν. Καὶ τονίζομεν πάλιν ὅτι ἡ ἀφύπνισις αὕτη ἡ ἑβραϊκὴ ὀφείλεται οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διοίκησιν. Ὄντως καὶ τὸ ἡμέτερον Καταστατικὸν ἐνεκρίθη, καὶ πλήρης ἐλευθερία ἀφίεται εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῶν ἑβραϊκῶν μας συναισθημάτων καὶ αὐτὴν τὴν ἀνάρτησιν τῆς σιωνικῆς σημαίας. Δὲν εἶναι ἑπομένως εὐνόητον ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται Καβάλλας προχωροῦν ὁσημέραι πλειότερον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν καὶ ὅτι δὲν ἀπέχει πολὺ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ γίνουν ἀντάξια τέκνα τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος;

Ὀὲβ Ἀμὶ

Ὑ. Γ. Γενομένων ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Συλλόγου «Ὄρ. Σιὼν» ἐξελέγησαν: Πρόεδρος Σαμουὴλ Ὀβαδιά, Γραμματεὺς Ἰεουδᾶ Περαχιᾶ, Σύμβουλοι Ἰωσὴφ Μπαρουτσῆ, Ἰακὼβ Χαζάν, Σολομὼν Κωέν, Γεδαλία Νατζαρί, Ἠλίας Ἀτζουβῆ.

* * *

Λάρισα. Μᾶς γράφουν:

Ἡ ἡμετέρα Κοινότης ἐδώρησε εἰς τὸ Δημόσιον τὸ κτίριον τῆς Δημοτικῆς Σχολῆς. Ἀλλὰ τὸ κτίριον ἔχει ἀνάγκην ἐπισκευῆς ἵνα πληροῖ τοὺς ὅρους καταλλήλου διδακτηρίου.

Ἡ Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης ἀπετάθη δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον παρακαλοῦσα ἵνα διατάξῃ τὴν ἐπισκευήν.

Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θέλει ἱκανοποιήσῃ τοὺς πόθους τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, προκειμένου περὶ ζωτικοῦ ζητήματος οἷόν ἐστι ἡ ἐν χώρῳ πληροῦντι τοὺς ὅρους τῆς ὑγιεινῆς ἐπὶ ὁλοκλήρου ἡμέρας διατριβὴ ὑπερεκατὸν παίδων.

Σ.Ι.Ε. Ἡ Κοινότης Λαρίσης, στερεῖται ὡς γνωστὸν μέσων, ἀφ' ἑτέρου εἶναι καὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ Δημοσίου νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ σημερινὸν κτίριον, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπὸ 35 ἐτῶν δὲν πληρώνει ἐνοίκιον, ἵνα μὴ ἐνοικιάζων καταλληλότερον ὑποστῇ ἀρκετὴν δαπάνην. Διὰ πάντα ταῦτα εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ Α.Ε. ὁ κ. Βοζίκης ὁ ρέκτης καὶ φιλοπρόοδος κ. Ὑπουργὸς θέλει ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ἰσρ. Σχολείου Λαρίσης.

* * *

Φλώρινα. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἡ ὁποία μέχρι τοῦδε δὲν περιεῖχε Ἰσραηλιτικὴν Κοινότητα, ἔχουσιν ἐγκατασταθῇ ἀπό τινος ἀρκεταὶ οἰκογένειαι ἐκ Σερβίας, αἱ ὁποῖαι πρόκειται νὰ ὀργανωθοῦν εἰς Κοινότητα.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶναι νέον τεκμήριον τοῦ φιλονόμου τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως, τὴν ὁποίαν πάντες οἱ Μακεδόνες ἰδίᾳ οἱ Ἰσραηλῖται ἤρχισαν ἤδη νὰ ἐκτιμῶσι δεόντως.

* * *

Χαλκίς. Μᾶς γράφουν: Δὲν ὑστέρησεν εἰς τὸν ὀφειλόμενον πανηγυρισμὸν τῆς 25ης Μαρτίου καὶ ἡ ἡμετέρα Κοινότης. Ἀπὸ πρωΐας ἡ συναγωγὴ εἶχε σημαιοστολισθῇ, τὴν δὲ ἑσπέραν ἀπλέτως εἶχε φωταγωγηθῇ. Τὴν 9ην πρωϊνὴν ἐτελέσθη μεγαλοπρεπὴς ἐν τῇ συναγωγῇ δοξολογία, μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Σολομὼν Ἰσαὰκ Κοέν ἐξεφώνησεν καλλιεπέστατον καὶ ἐνθουσιώδη πανηγυρικόν, τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ἐπηκολούθησαν παρατεταμμένα χειροκροτήματα ἁπάντων τῶν παρισταμένων.

— Μανθάνομεν ὅτι ἐνεργηθεισῶν τῶν ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινότητος, Χαλκίδος ἐξελέγη καὶ πάλιν παμψηφεὶ Πρόεδρος αὐτῆς ὁ ἤδη τοιοῦτος κ. Ἰσαὰκ Μ. Κοέν, Γραμματεὺς ὁ κ. Ἠλίας Χαζάν, Ταμίας ὁ κ. Ἐφραὶμ Χ. Κοέν, Ἐπίτροπος τῆς συναγωγῆς ὁ κ. Σολομὼν Φόρτης καὶ σύμβουλος ὁ κ. Μορδοχαῖος Κωστῆς.

* * *

Ἓν ἐνδιαφέρον ἠθικοκοινωνικὸν ζήτημα. — Ἡ μικρὰ Κοινότης Ζακύνθου προὐκάλεσε λίαν θορραλέως ζήτημα σαββατικῆς ἀργίας, τὸ ἑξῆς, τὸ ὁποῖον μεταφέρομεν ἀπὸ τὸ «Νέον Φῶς» Ζακύνθου,

«Ἡ Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης Ζακύνθου διὰ τοῦ κ. Δημάρχου ὑπέβαλεν ἀναφορὰν εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, δι' ἧς ἐζήτει ὅπως διὰ τοὺς ἰσραηλίτας συμπολίτας μας καθιερωθῇ ἀντὶ τῆς Κυριακῆς ὡς ἡμέρα ἀναπαύσεως τὸ Σάββατον. Τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον τῇ εὐμενεῖ εἰσηγήσει τοῦ κ. Δημάρχου ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν τῶν ἰσραηλιτῶν συμπολιτῶν μας ὑπὸ τὴν αἵρεσιν ὅμως ὅπως τὴν Κυριακὴν περιορίζονται οὗτοι ἐργαζόμενοι ἐντὸς τῆς συνοικίας των καὶ τῶν καταστημάτων των.

«Τὸ ἐν λόγῳ ψήφισμα τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἀπεστάλη πρὸς ἔγκρισιν ὑπηρεσιακῶς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7958 ἀποφάσεώς του ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος περὶ καθορισμοῦ ὡς ἡμέρας ἀναπαύσεως τοῦ Σαββάτου ἀντὶ τῆς Κυριακῆς.

Ἡ ἐν λόγῳ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 538 ἐ. ἔ. ὑμετέρας ἀναφορᾶς γνωρίζομαν ὑμῖν, ὅτι ἀπορρίπτομεν τὴν αἴτησιν τῆς αὐτόθι Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος περὶ καθορισμοῦ ὡς ἡμέρας ἀναπαύσεως διὰ τοὺς ἐν δήμῳ Ζακυνθίων Ἰσραηλίτας τοῦ Σαββάτου ἀντὶ τῆς Κυριακῆς, καθόσον καὶ ἐκ τῆς ἀναφορᾶς τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς Ζακύνθου καὶ ἐκ τῆς τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου ἐμορφώσαμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεὶς σοβαρὸς λόγος συντρέχει πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἐξαιρετικῆς διατάξεως τῆς β' § τοῦ ἄρθρου 1 περὶ Κυριακῆς ἀναπαύσεως νόμου. Τοὐναντίον μάλιστα διὰ τοῦ καθορισμοῦ ὡς ἡμέρας ἀναπαύσεως τοῦ Σαββάτου διὰ τεσσαράκοντα μόνον ἄτομα τῆς πόλεως Ζακύνθου ἐχούσης ἐν συνόλῳ ὑπὲρ τὰς 15.000 κατοίκων, οὐ μόνον ἀνωμαλίαι εἰς τὰς συναλλαγὰς τῶν λοιπῶν ἐμπόρων τοῦ δήμου ἤθελον ἐπέλθει ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ θεσμὸς τῆς Κυριακῆς ἀναπαύσεως διὰ τοιαύτης ἐφαρμογῆς ἤθελε σὺν τῷ χρόνῳ καταστῇ καὶ ἐπιβλαβής, ὡς ἐκ τῶν δυσχερειῶν ἃς ἤθελε παρουσιάζει ἡ ἐποπτεία καὶ ὁ ἔλεγχος αὐτοῦ»:

* * *

Σ. Ι. Ε. Ἐν πρώτοις ἐκφράζομεν τὸν θαυμασμόν μας πρὸς τὴν Δημοτικὴν Ἀρχὴν Ζακύνθου, ἡ ὁποία ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Σαββάτου ὑψώθη εἰς τὸ ἰδανικὸν ἐπίπεδον τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως ἡ ὁποία εἶναι ἡ εὐγενεστέρα κατάκτησις τῆς νεωτέρας κοινωνίας. Τὸ ὑπουργεῖον ὅμως τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας λαβὼν ὑπ' ὄψει τοὺς ἄνω ἀναφερομένους λόγους τῆς Ἀστυνομίας καὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου ἀπέρριψε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου. Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ ἀπόρριψις ἔγινεν ἐκ κακῆς μόνον ἀντιλήψεως, ἕνεκεν ἐλλείψεως ἁρμοδίας ραββινικῆς ἀρχῆς ἡ ὁποία νὰ ἐξηγήσῃ τὴν σημασίαν τοῦ Σαββάτου παρ' ἑβραίοις οἱ ὁποῖοι παραδέχονται (ὅρα Δεκάλογον) ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη καθιερώθη ἁγία παρὰ τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ἀπαγόρευσιν πάσης βιοποριστικῆς ἐργασίας, καὶ μὲ μόνην ἀπασχόλησιν εἰς σκέψεις καὶ ἀναγνώσματα μορφωτικά. Δυσχεραίνοντες ἑπομένως εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν τελετὴν τοῦ Σαββάτου, ὄχι μόνον προσβάλλομεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλευθερίας τῆς τε σκέψεως καὶ συνειδήσεως ἀλλ' ἐνθαρρύνομεν ὅ,τι οἱ Ἑβραῖοι θεωροῦν ἀσέβειαν καὶ ἑπομένως ἐλαττώνομεν εἰς ἕν μέρος τῆς κοινωνίας τὰ ἠθικὰ ἀξίας. Θὰ μᾶς ἀπαντήσουν ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ ὑπουργείου δὲν ἐμποδίζει τοὺς θέλοντας νὰ ἀναπαύωνται τὸ Σάββατον, ἀλλ' εἶναι δυνατή, συμφέρουσα, ἠθικοποιὸς διπλασία ἀργία; Ἀδυνατοῦμεν δὲ νὰ ἐννοήσωμεν πῶς δύνανται νὰ ἐπέλθουν ἀνωμαλίαι εἰς τὰς συναλλαγὰς ἐὰν 40 ἄτομα μεταξὺ 15,000 ἀντικαταστήσουν τὴν ἡμέραν τῆς ἀργίας!

Ἀλλ' ἄρα γε διατὶ ἔγινεν ὁ νόμος περὶ ἀργίας; Πρόκειται περὶ Κυριακῆς Ἀργίας, χάριν τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ καὶ τότε ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δικαίου θὰ ἀπῄτει νὰ ἀφεθῇ εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ ἑορτάσουν τὸ Σάββατον, ἢ πρόκειται περὶ ἑβδομαδιαίας ἀργίας λόγῳ ὑγιεινῆς ἀναπαύσεως; Τότε θὰ ἦτο ἀδιάφορος, ἡ ἡμέρα, ὅταν μάλιστα λόγοι συνειδήσεως ὑπερέχουν πάσης ἄλλης σκέψεως. Καὶ μήπως ἄλλαι ὁμάδες, ἀνήκουσαι εἰς τὸ ὀρθόδοξον δόγμα, δηλαδὴ εἰς δόγμα καθιερῶσαν ὡς ἡμέραν ἀναπαύσεως τὴν Κυριακήν, δὲν ἐργάζονται κατὰ ταύτην; Καὶ τί βαρύτητα ἔστω, θὰ εἶχον αἱ ἀνωμαλίαι, τὰς ὁποίας δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν, ἐνώπιον τῆς καθιερώσεως ἀρχῆς σεβασμοῦ πρὸς τὰς σκέψεις τοῦ ἄλλου; Ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δεδομένου ὅτι οἱ ὀλίγοι Ἑβραῖοι Ζακύνθου θὰ εἰργάζοντο ***ἐντὸς τῶν καταστημάτων των καὶ τῆς συνοικίας των***, ἡ μὲν γενικὴ ἀργία οὐδὲ κἂν θὰ συνησθάνετο τὸ μέτρον ὑπὲρ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν τὴν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεώς των εἰς τὸν πανάρχαιον ἀπὸ 40 αἰῶνας ἑορτασμὸν τοῦ Σαββάτου.

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Παλαιστίνῃ, οὐδεὶς μὴ Ἑβραῖος ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν ἀργίαν κατὰ Σάββατον, ἐὰν δέ ποτε θὰ ἀναφανῇ ἐκ νέου μία ἑβραϊκὴ αὐτονομία, θὰ ἀφεθῇ εἰς τοὺς μὴ Ἑβραίους, κατὰ τὴν ἑβραϊκὴν νομοθεσίαν, ἐλευ-

θερία ἐργασίας κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν, τιθεμένου κατὰ μέρος παντὸς ἄλλου ἐμπορικοῦ ὑπολογισμοῦ.

*
* *

Μανθάνομεν ὅτι ὁ κ. Σάββατος Μινέρβος συνεπείᾳ παραιτήσεων, ἐκλήθη ὡς ἐπιλαχὼν παρὰ τοῦ κ. Δημάρχου Κερκυραίων νὰ παρακαθήσῃ εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον. Ὁ νέος Σύμβουλος νοήμων καὶ πεπειραμένος θὰ εἶναι παράγων ὠφέλιμος εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς ὡραίας νήσου. Τὰ συγχαρητήριά μας εἰς τὸν φίλον κ. Μινέρβον.

Μεγὴρ Σολομών.

Πλήρης ἡμερῶν τὰ τέλη Μαρτίου ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν εἰς Τρίκκαλα ὁ Μεγὴρ Σολομών, ἐκ τῶν διαπρεπόντων μελῶν τῆς ἐκεῖ ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος. Ὁ μεταστὰς κατήγετο ἐξ Ἰωαννίνων, κατέχων τὴν εὐφυΐαν καὶ ἐντιμότητα τῶν ἠπειρωτῶν ἐμπορευομένων καὶ τὸ αἴσθημα τῆς φιλανθρωπίας, τὸ ὁποῖον διακρίνει τοὺς Ἠπειρώτας. Ἦτο τὸ τέκνον τῶν χειρῶν του, ἐν Τρικκάλοις δὲ εἶχε φθάσῃ εἰς περιωπὴν θεωρούμενος ἐκ τῶν πρώτων κεφαλαιούχων τῆς Θεσσαλίαν καὶ διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν φερεγγυότητα τοῦ τραπεζιτικοῦ του οἴκου εἶχε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ἀγορᾶς καὶ λίαν σημαντικαὶ ἦσαν αἱ τοῦ κόσμου καταθέσεις. Πρὸ ὀλίγον μηνῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πολυκλαύστου ἀδελφοῦ του Μωϋσῆ, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ πράου, ὁ Μεγὴρ ἐξώδευσε περὶ τὰς 10,000 δραχμὰς διὰ τὴν περιτείχισιν τοῦ ἑβραϊκοῦ Νεκροταφείου, δι' οὗ ἀπέκτησε τὴν εὐγνωμοσύνην ὅλων τῶν Τρικκαλικῶν ὁμοδόξων. Μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐγνώσθη πλειότερον ἡ ἀγαθὴ καρδία τοῦ μεταστάντος κληροδοτήσαν τος τὰ ἑξῆς ποσά, καθὸ ἀνεγράφησαν εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας: 20,000 δρ. διὰ τὴν ἵδρυσιν νοσοκομείου ἐν Τρικκάλοις ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Μεγήρειον Νοσοκομεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ νοσηλεύωνται Ἰσραηλῖται καὶ Χριστιανοί.

20,000 δρ. εἰς τὴν Ἰσραηλιτικὴν συναγωγὴν Τρικκάλων.

20,000 διὰ τὴν ἵδρυσιν «Μεγηρείου Νοσοκομείου» ἐν Ἰωαννίνοις.

1,000 δρ. ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ μεταστὰς κατέλιπεν ἐπίσης σημαντικὸν ποσόν, κατατεθειμένον εἰς τὴν Ἐθν. Τράπεζαν, ἵνα ἐκ τῶν τόκων αὐτοῦ προικίζεται κατ' ἔτος μία νεᾶνις καταγομένη ἐκ Τρικκάλων, ἐκλεγομένη μεταξὺ τῶν ἀπόρων Ἰσραηλιτίδων καὶ Χριστιανῶν. Τὸ ποσὸν τῆς προικὸς θὰ φθάνῃ μέχρι 2,5000 δραχμῶν.

Ἐπίσης ὁρίζεται ἐν τῇ διαθήκῃ, ὅπως κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα διανέμωνται εἰς τὰς ἀπόρους Ἰσραηλιτικὰς οἰκογενείας τῶν Τρικκάλω 1,500 ὀκάδες σίτου.

150 δραχμαὶ θὰ διανέμωνται κατ' ἔτος καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα εἰς ἀπόρους φυλακισμένους.

500 δραχμαὶ θὰ διανέμωνται κατ' ἔτος εἰς ἀπόρους μαθητὰς Ἰσραηλίτας.

500 δρ. κατ' ἔτος θὰ διατίθενται ὑπὲρ τοῦ ἐν Τρικκάλοις Ἑβραϊκοῦ Συλλόγου Χεβρᾶς.

600 δρ. ἐσώρρουχα θὰ διανέμωνται κατ' ἔτος εἰς ἀπόρους Ἰσραηλιτικὰς οἰκογενείας.

Καὶ τέλος 500 δρ. διὰ τὴν τέλεσιν ἐτησίου του μνημοσύνου, τοῦ ὑπολοίπου διανεμομένου εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς πόλεως Τρικκάλων.

Νομίζομεν ἔτι πρώτην φοράν, εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα παρ' Ἑβραίοις ἐκληροδοτήθη τοιοῦτον ποσόν. Ἐπίφυλασσόμενοι νὰ γράψωμεν λεπτομερέστερον, ὅταν μᾶς δοθῇ εὐκαιρία περὶ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν κληροδοτημάτων, προσφέρομεν τὰ ἐγκάρδια ἡμῶν συλλυπητήρια εἰς τοὺς φιλτάτους φίλους μας ἀδελφοὺς τοῦ μεταστάντος Σολομὼν καὶ Ἀβράμ.

Ἰσρ. Ἐπιθεώρησις.

ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΒΡΑΪΚΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Συνεπείᾳ τῆς ἀπελάσεως ἐκ Παλαιστίνης πολλῶν ρώσσων ἑβραίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ διπλωματούχων διδασκάλων ὁμιλούντων τὴν ἑβραϊκὴν ὡς γλῶσσαν ζωντανήν, δίδεται εὐκαιρία εἰς τὰς Κοινότητας τῆς Ἑλλάδος, νὰ προμηθεύωνται τοιούτων διδασκάλων, τῶν ὁποίων πλεῖστοι διαμένουν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Αἱ Κοινότητες αἱ θέλουσαι νὰ ἐπωφελῶνται τῆς εὐκαιρίας ἃς ἀποτανθοῦν ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἰσρ. Ἐπιθεωρήσεως.

Διόρθωσις παροράματος

Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος ἀοιθ. 11 —12 σελ. 150 ἡ φράσις «ἡ κηρύττουσα τὸν πόλεμον», πρέπει νὰ γραφῇ «ἡ ἀποκηρύττουσα τὸν πόλεμον».